

Vangst van een dwaalgast op Walcheren.

Adri Joose

Op 25 september 2001 begon ik om 7.20 uur in het Waterwingebied "Oranjezon", Vrouwenpolder met het opzetten van mistnetten. Normaal staan de netten ruim voor zonsopgang vangklaar, maar i.v.m. de vrij dichte mist was dat deze morgen niet het geval. De omstandigheden om vogels te vangen waren dus niet bepaald ideaal. De netten werden echter toch geplaatst in de hoop, dat de mist snel zou verdwijnen. Het pakte echter anders uit, want pas omstreeks 11.30 uur begon de mist langzaam op te trekken en kwamen er wat vogels in actie. Vrijwel direct daarna zag ik bij controle van de netten in één ervan twee vogels hangen. Op korte afstand van het net aangekomen, dacht ik dat het een Zanglijster en een Koperwiek waren. Bij laatstgenoemde vogel viel mij direct een heel duidelijke witte wenkbrauwstreep op, ver vóór en achter het oog doorlopend. Ik vond dit voor een Koperwiek dermate opvallend, dat het voor mij aanleiding was om de vogel bij het uit het net halen alvast maar eens goed te bekijken. Hierbij vielen al direct meerdere, van Koperwiek afwijkende, kenmerken op. Een oranjebruine borst en beige-oranje flanken, een witte ongestreepte/ongevlekte buik, lichtbruingrijze oksels en de kleur van de poten duiden erop, dat ik een andere lijsterachtige dan

een Koperwiek had gevangen. Het drong gelijk tot me door, dat ik hier wel eens met een zeldzame dwaalgast te doen zou kunnen hebben. Raadpleging van de "groene" Svensson even later bracht direct de oplossing: een **Vale Lijster** *Turdus obscurus*. Veel tijd om nu de vogel op het gemak te bekijken was er niet, want er was heel wat werk aan de winkel. Voor het Vogeltrekstation en de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna moest het nodige documentatiemateriaal worden verzameld, zoals biometrische gegevens, een uitgebreide beschrijving van het verenkleed en foto's. Na de overige gevangen vogels te hebben geringd en losgelaten kon ik alle aandacht aan de Vale Lijster gaan besteden. Ter plaatse (binnen) maakte ik een beschrijving van het verenkleed en nam enige biometrische gegevens op. Daarna zocht ik een geschikte plek om dia's van de vogel te maken. Op hoop van zegen maakte ik met de Vale Lijster in de ene hand en mijn fotocamera in de andere een aantal dia's, die later bleken nog niet eens zo slecht te zijn. Na de vogel nog eens goed te hebben bekeken, je ziet deze soort per slot van rekening niet elke dag, gaf ik hem/haar, nu met ring, weer de vrijheid.

Onderstaande beschrijving is gebaseerd op eigen aantekeningen en dia's.

Grootte & Bouw: Vergelijkbaar met Zanglijster, maar slanker en minder compact.

Kop: Voorhoofd, kruin en achterhoofd vaalbruin met wat donkere vlekjes. Helder witte wenkbrauwstreep, ver vòòr en achter oog doorlopend. Teugel zwartbruin. Vanaf teugel onder oog witte halvemaanvormige vlek. Oorstreek grijsbruin met smalle grijswitte schachtstreepjes. Witte kin en keel, welke aan weerszijden wordt begrensd door een zwartbruine vlekkerige baardstreep, aan snavelbasis het smalst. Brede witte mondstreep, waarin enkele bruine vlekjes.

Hals: Beigebruin.

Bovendelen: Mantel, schouder, rug, stuit en bovenstaartdekveren grijsachtig bruin (vaalbruin).

Onderdelen: Middenborst oranjebruin en zijborst beige-oranje. Flank bruinoranje. (vergelijkbaar met kleur okselveren van Zanglijster). Buik en anaalstreek wit, zonder strepen of vlekken. Onderstaartdekveren wit met zwartbruine vlekken, gevormd door de zwartbruine zomen aan diverse onderstaartdekveren.

Vleugel: Bovenvleugel bruin. Handpennen en grote handdekveren met lichtere rand op buitenvlag. 6 buitenste grote dekveren met lichte vlek aan de top. Ondervleugel lichtbruin. Ondervleugeldekveren en oksel lichtbruingrijs.

Staat: Grijsbruin. Alle staartpennen puntig. Binnenvlag van buitenste staartpen heeft vuilwitte vlek aan de top.

Naakte Delen: Oog donker. Bovensnavel donkerbruin, basale helft van ondersnavel lichtoranjegeel. Mondhoek geel. Poot lichtbruingeelachtig.

Sleet & Rui: Verenkleeft vertoont geen sleet. 1° winterkleeft.

Geluid: Na het loslaten liet de vogel een zesmaal snel achter elkaar, helder en luid, 'twak' horen, duidelijk verschillend van alarmroep Koperwiek en meer gelijkend op roep van Kramsvogel.

Biometrie: Vleugellengte 118 mm. Gewicht 73.5 gram. Vetgraad 0.

Leeftijd: 1° kalenderjaar.

Sexe: Onbekend.

De Vale Lijster is broedvogel in Siberië en overwintert hoofdzakelijk in Zuid-China tot Zuidoost Azië en Japan. In West-Europa is het een (zeer) zeldzame dwaalgast, die gewoonlijk met de eerste groepen Koperwieken meekomt.

Er zijn in Nederland tot nu toe negen gevallen bekend, waarvan er momenteel nog 2 ter beoordeling zijn bij de CDNA. Een op 13 oktober 2000 waargenomen

ex. in de Kobbeduinen op Schiermonnikoog en een ex. waargenomen in de "Kunstenaarsduintjes" bij IJmuiden op 14 oktober 2001.

De vangst van een Vale Lijster in de duinen van "Oranjezon" bij Vrouwenpolder is de eerste voor Nederland en is inmiddels door de CDNA erkend. Alle overige gevallen betreffen waarnemingen.

Geraadpleegde literatuur:

Vliet R.E. van der, Laan J. van der & CDNA 2000. Rare birds in the Netherlands in 2000. Dutch Birding 23(6): 315-347.

Vliet R.E. van der, Laan J. van der & CDNA 2001. Rare birds in the Netherlands in 2001. Dutch Birding 24(6): 325-349.

Jonsson L. 1997. *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*. Vijfde druk. Baarn, Tirion. ISBN 90-5210-187-6.

Lewington I., Alström P. & Colston P. 1991. *A field guide to the Rare Birds of Britain and Europe*. Londen. ISBN 0-00-219917-3.

Svensson L. 1992. *Identification Guide to European Passerines*. Vierde druk. Stockholm. ISBN 91-630-1118-2.

Adri Joesse

Willem Alexanderstraat 21

4388 HZ Oost-Souburg

